

Recommendation of the Committee of Ministers to member States on youth work

Unofficial translation into Lithuanian

Recommandation du Comité des Ministres aux Etats membres relative au travail de jeunesse

Traduction non officielle en lituanien

Ministrų komiteto rekomendacija valstybėms narėms dėl darbo su jaunimu

---

Source - Council of Europe [May 2017], original English and French versions

Text originated by the Council of Europe. This translation into a non-official language is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator/publisher

* * * * *

Source - Conseil de l'Europe [mai 2017], pour les versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe. Cette traduction en une langue non-officielle est réalisée avec l'accord du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur/éditeur

---

Ministrų komiteto rekomendacija CM/Rec(2017)4 valstybėms narėms dėl darbo su jaunimu

*(Priimta 2017 m. gegužės 31 d. Ministrų komiteto
ministrų pavaduoju 1287 susirinkime)*

Ministrų komitetas vadovaudamasis Europos Tarybos Statuto 15
straipsnio *b punktu*,

atsižvelgdamas į tai, kad Europos Tarybos tikslas - siekti didesnės jos narių
vienybės, *inter alia*, skatinant bendrais principais grindžiamą jaunimo
politiką;

atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvenciją
(priimtą 1950 m., ETS Nr. 5, vėliau iš dalies pakeistą ir papildytą), kurią
taiko ir aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, ir Europos socialinę
chartiją (priimtą 1961 m., ETS Nr. 35, peržiūrėtą 1996 m., ETS Nr. 163,
vėliau iš dalies pakeistą ir papildytą), kurią taiko ir aiškina Europos
socialinių teisių komitetas;

prisimindamas CM/Res(2008)23 Ministrų komiteto rezoliuciją dėl
Europos Tarybos jaunimo politikos;

prisimindamas, kad valstybėms narėms gali būti taikomi esami principai,
išdėstyti atitinkamose Ministrų komiteto rekomendacijose, visų pirma:

Rekomendaciją Rec(2003)8 dėl jaunimo neformaliojo švietimo ir

mokymosi skatinimo ir pripažinimo; Rekomendaciją Rec(2004)13 dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regionų gyvenime; Rekomendaciją Rec(2006)1 dėl nacionalinių jaunimo tarybų vaidmens formuojant jaunimo politiką; Rekomendaciją CM/Rec(2007)13 dėl lyčių aspekto integravimo į švietimą; Rekomendaciją CM/Rec(2010)7 dėl Europos Tarybos chartijos dėl demokratinio pilietiškumo ugdymo ir žmogaus teisių švietimo; Rekomendaciją CM/Rec(2010)8 dėl jaunimo informavimo; Rekomendaciją CM/Rec(2012)2 dėl vaikų ir jaunimo iki 18 metų dalyvavimo; Rekomendaciją CM/Rec(2012)13 dėl švietimo kokybės užtikrinimo; Rekomendaciją CM/Rec(2015)3 dėl nepalankioje padėtyje esančių rajonų jaunimo galimybių naudotis socialinėmis teisėmis; Rekomendaciją CM/Rec(2016)7 dėl jaunimo galimybių naudotis teisėmis;

atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją;

prisimindamas Parlamentinės asamblėjos rekomendacijas 1437 (2000 m.): „Neformalus švietimas“; 1978 (2011 m.) „Europos pagrindų konvencija jaunimo teisių link“; 2015 (2013 m.) „Jaunimo galimybės naudotis pagrindinėmis teisėmis“ ir savo rezoliuciją 1885 (2012 m.) „Paaukota jaunoji karta: socialinės, ekonominės ir politinės finansų krizės pasekmės“, taip pat Ministrų komiteto atsakymus į šias rekomendacijas;

prisimindamas Vietos ir regionų valdžios institucijų kongreso rezoliuciją 386 (2015) „Šalinti kliūtis jaunimo dalyvavimui: patvirtinant vietos ir regionų valdžios institucijų ir jaunimo lingua franca“ ir rekomendaciją 128 (2003) „Pakeista Europos chartija dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regionų gyvenime“, taip pat Ministrų komiteto atsakymą į šią rekomendaciją;

atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 16–17 d. Varšuvoje 3-iajame valstybių ir vyriausybės vadovų Europos Tarybos aukščiausiojo lygio susitikime priimtą deklaraciją ir veiksmų planą, kur teigiama, kad Europos Taryba toliau plėtos savo išskirtinę kompetenciją jaunimo reikalų srityje;

įsitikinęs, kad:

- Europos tapatybės ir pagrindinių Europos Tarybos vertybių (žmogaus teisių, teisinės valstybės ir demokratijos) tvarumas priklauso nuo jaunų žmonių kūrybiškumo, kompetencijos, socialinio įsipareigojimo ir indėlio, taip pat nuo jų pasitikėjimo ateitimi;
- Vyriausybės politika turėtų padėti jaunimui išnaudoti visas savo, kaip savarankiškų visuomenės narių, galimybes, suteikti jiems galimybę kurti gyvenimo planus ir naudotis demokratinio pilietiškumu;
- darbas su jaunimu svariai prisideda prie aktyvaus pilietiškumo, nes suteikia galimybių įgyti žinių, įgūdžių ir nuostatų, reikalingų pilietiniam dalyvavimui ir socialinei veiklai;

pripažindamas perėjimo iš vaikystės į suaugusiųjų pasaulį ir savarankišką gyvenimą sunkumus ir iššūkius, taip pat jaunimo galimybių mažėjimą dėl didėjančio nedarbo, skurdo, diskriminacijos ir socialinės atskirties;

suvokdamas ekonomikos krizės poveikį darbo su jaunimu paslaugų teikimui kai kuriose valstybėse narėse;

pripažindamas Europos Tarybos jaunimo reikalų sektoriaus darbą remiant jaunimo politiką, kuria skatinamos žmogaus teisės, socialinė įtrauktis, kultūrų dialogas, lyčių lygybė ir aktyvus jaunimo dalyvavimas, visų pirma per Europos jaunimo centrus, Europos jaunimo fondą, tarpvyriausybinių bendradarbiavimą ir bendrai valdomas statutines įstaigas bei Europos Sąjungos ir Europos Tarybos partnerystę jaunimo reikalų srityje;

pripažindamas, kad svarbu užtikrinti darną ir sinergiją tarp visų atitinkamų suinteresuotųjų pusių, įskaitant Europos Sąjungą, pastangų darbo su jaunimu srityje;

pripažindamas teigiamą visų valstybių narių su jaunimu dirbančių asmenų indėlį įgalinant ir įtraukiant jaunimą į įtraukios, demokratinės ir taikios visuomenės kūrimą;

remdamasis antrojo Europos suvažiavimo darbo su jaunimu klausimais (2015 m.) deklaracija, pavadinta „Kitokio pasaulio kūrimas“, kuria siekta nustatyti Europos darbo su jaunimu darbotvarę,

rekomenduoja valstybių narių vyriausybėms pagal savo kompetenciją atnaujinti paramą darbui su jaunimu:

1. užtikrinant, kad kokybiško darbo su jaunimu kūrimas ar tolesnis vystymas būtų užtikrintas ir aktyviai remiamas pagal vietos, regioninę ar nacionalinę jaunimo politiką. Atsižvelgiant į darbo su jaunimu įvairovę valstybėse narėse ir pačiose valstybėse narėse, ypatingą dėmesį reikėtų skirti strategijų, sistemų, teisės aktų, tvarių struktūrų ir išteklių, veiksmingo koordinavimo su kitais sektoriais, taip pat susijusių politikos krypčių, kuriomis skatinamos vienodos galimybės dirbti su jaunimu visiems jauniems žmonėms, poreikiui. Su jaunimu dirbantys asmenys ir jaunimas turėtų būti aktyviai įtraukiami į visas planuojamas įgyvendinimo priemones;

2. sukuriant nuoseklią ir lanksčią kompetencijomis grindžiamą apmokamą ir savanorių jaunimo darbuotojų švietimo ir mokymo sistemą, kurioje būtų atsižvelgta į esamą praktiką, naujas tendencijas ir sritis, taip pat į darbo su jaunimu įvairovę. Rengiant šią sistemą turėtų dalyvauti suinteresuotosios šalys, įskaitant su jaunimu dirbančius asmenis ir jaunus žmones;

3. atsižvelgti į šios rekomendacijos priede siūlomas priemones ir principus ir skatinti darbo su jaunimu paslaugų teikėjus daryti tą patį;

4. remiant Europos Tarybos jaunimo sektoriaus iniciatyvą įsteigti ad hoc aukšto lygio darbo su jaunimu Europoje suinteresuotųjųusių darbo grupę, kuri galėtų parengti vidutinės trukmės strategiją dėl žiniomis grindžiamo darbo su jaunimu Europoje vystymo, siekiant:

– gerinti darbo su jaunimu žinių ir išteklių koordinavimą ir prieigą prie jų Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis;

– toliau remti keitimąsi darbo su jaunimu praktika, tarpusavio mokymąsi ir tvarių tinklų bei partnerystės kūrimą;

– skatinti bendradarbiavimą jaunimo sektoriuje ir tarp sektorių bei sričių, kuriose dirbama su jaunimu, siekiant stiprinti ryšius, visų pirma tarp

formaliojo švietimo ir darbo su jaunimu, taip pat tarp valdžios institucijų, privataus sektoriaus ir pilietinės visuomenės;

- stiprinti dialogą tarp darbo su jaunimu, jaunimo politikos ir jaunimo tyrimų;
- stiprinti darbo su jaunimu gebėjimus reaguoti į mūsų visuomenės pokyčius ir tendencijas bei kylančius iššūkius, su kuriais susiduria jaunimas;
- atlikti esamo švietimo ir mokymo (pvz., profesinio mokymo ir aukštojo mokslo) ir esamų gebėjimų patvirtinimo sistemų, skirtų apmokamiems ir savanoriams su jaunimu dirbantiems asmenims, apžvalgą;
- parengti įvairias pagalbos priemones, skirtas padėti valstybėms narėms įgyvendinti šią rekomendaciją;

5. skatinant nacionalinius ir Europos mokslinius tyrimus, susijusius su įvairiomis darbo su jaunimu formomis, jų verte, poveikiu ir nuopelnais;

6. remiant tinkamų darbo su jaunimu poveikio ir rezultatų peržiūros bei vertinimo formų kūrimą ir stiprinant Europos Tarybos darbo su jaunimu portfelio sklaidą, pripažinimą ir poveikį valstybėse narėse;

7. skatinant Europos Tarybos jaunimo centrų kokybės ženklą kaip geros praktikos pavyzdį;

Taip pat rekomenduojama valstybių narių vyriausybėms:

- užtikrinti, kad ši rekomendacija, įskaitant jos priedą, būtų išversta ir išplatinta (prieinamais formatais) atitinkamoms valdžios institucijoms ir suinteresuotosioms šalims, siekiant didinti informuotumą apie kokybišką darbą su jaunimu ir stiprinti įsipareigojimą jį toliau plėtoti;
- praėjus penkeriems metams po patvirtinimo Ministrų komitete įvertinti šios rekomendacijos įgyvendinimą.

Rekomendacijos CM/Rec(2017)4 priedas

A. Rekomendacijos taikymo sritis ir tikslas – darbo su jaunimu apibrėžtis ir taikymo sritis

Ši rekomendacija taikoma visai darbo su jaunimu įvairovei. Ja siekiama paskatinti valstybes nares plėtoti darbo su jaunimu politiką ir praktiką pagal savo kompetenciją ir kviečiama patvirtinti įvairias priemones, kurios sustiprintų reikiamą paramą darbui su jaunimu vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis.

Darbo su jaunimu paslaugomis besinaudojančių asmenų amžiaus grupė turėtų atspindėti kiekvienos valstybės narės teisinę ir konstitucinę sistemą bei esamą praktiką.

Darbas su jaunimu - tai plati sąvoka, apimanti įvairių socialinio, kultūrinio, švietimo, aplinkosaugos ir (arba) politinio pobūdžio veiklą, kurią vykdo jauni žmonės grupėse arba individualiai, su jaunimu ir dėl jaunimo. Darbą su jaunimu vykdo apmokami ir savanoriai jaunimo darbuotojai, jis grindžiamas neformaliojo mokymosi ir savišvietos procesais, orientuotais į jaunus žmones ir savanorišką dalyvavimą. Darbas su jaunimu iš esmės yra socialinė praktika, dirbama su jaunais žmonėmis ir visuomene, kurioje jie gyvena, ir sudaromos palankesnės sąlygos jauniems žmonėms aktyviai dalyvauti ir įsitraukti į savo bendruomenės ir sprendimų priėmimą.

Nepaisant skirtingų tradicijų ir apibrėžčių, vyrauja bendras suvokimas, kad pagrindinė darbo su jaunimu funkcija - motyvuoti ir padėti jauniems žmonėms rasti ir siekti konstruktyvaus gyvenimo kelio, taip prisidedant prie jų asmeninio ir socialinio vystymosi bei visos visuomenės.

Dirbant su jaunimu tai pasiekama suteikiant jauniems žmonėms daugiau galimybių ir įtraukiant juos į aktyvų iniciatyvų ir veiklos, atspindinčios jų poreikius, interesus, idėjas ir patirtį, kūrimą, rengimą, įgyvendinimą ir vertinimą. Per šį neformaliojo ir savaiminio mokymosi procesą jauni žmonės įgyja žinių, įgūdžių, vertybių ir nuostatų, kurių jiems reikia, kad galėtų drąsiai žengti pirmyn.

Kad būtų lengviau pasiekti šių rezultatų, dirbant su jaunimu turėtų būti kuriama palanki aplinka, kuri būtų aktyviai ir socialiai įtraukianti, kūrybinga ir saugi, linksma ir rimta, žaisminga ir suplanuota. Jai turėtų būti būdingas prieinamumas, atvirumas ir lankstumas, o kartu ji turėtų skatinti jaunimo ir likusios visuomenės dialogą. Ji turėtų būti orientuota į jaunimą ir kurti erdves asociacijoms bei tiesti tiltus, padedančius pereiti į suaugusiųjų pasaulį ir tapti savarankiškiems.

Pripažįstama, kad darbas su jaunimu, dažnai bendradarbiaujant su kitais sektoriais, duoda daug teigiamų rezultatų asmenims, jų bendruomenėms ir visuomenei apskritai. Pavyzdžiui:

- skatina kritiškai svarstyti, diegti naujoves ir pokyčius vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis;
- prisideda prie jaunų žmonių gerovės, stiprina jų priklausomybės jausmą ir gebėjimą priimti naudingus sprendimus;
- padeda užtikrinti teigiamus ir tikslingus pokyčius asmeniniame, pilietiniame, ekonominiame ir kultūriniame gyvenime, padeda ugdyti gebėjimus, kurie palengvina mokymąsi visą gyvenimą, aktyvų pilietiškumą ir dalyvavimą darbo rinkoje;
- skatina įvairių įgūdžių, pavyzdžiui, kūrybiškumo, kritinio mąstymo, konfliktų valdymo, skaitmeninio ir informacinio raštingumo bei lyderystės, ugdymą;
- didina įvairovę ir prisideda prie lygybės, tvaraus vystymosi, kultūrų supratimo, socialinės sanglaudos, pilietinio dalyvavimo, demokratinio pilietiškumo ir žmogaus teisių vertybių puoselėjimo;
- stiprina jaunų žmonių atsparumą, taigi ir jų gebėjimą atsispirti neigiamai įtakai ir elgesiui.

Šie teigiami rezultatai, atsižvelgiant į dabartinius iššūkius Europoje ir neproporcingai neigiamą poveikį jaunimui, pabrėžia, kad labai svarbu, jog valstybės narės užtikrintų kokybiško darbo su jaunimu prieinamumą visiems jauniems žmonėms. To nepadarius, rizika gali būti didelė.

Jaunimas yra svarbiausias socialinės ir teisingos Europos kūrimo šaltinis. Visuomenėms kyla didelis pavojus, kad bus pakenkta stabilumui ir socialinei sanglaudai, jei jos leis, kad dėl dabartinių sudėtingų aplinkybių atsirastų „prarastoji karta“ - nusivylę ir nedalyvaujantys jaunuoliai. Tinkama parama jaunimui šiandien, įskaitant kokybišką darbą su jaunimu, yra svarbi investicija į dabartį ir ateitį. Jei taip nepadarysime, prarasime galimybę stiprinti šiuolaikinę pilietinę visuomenę, kils grėsmė socialinei sanglaudai ir mažės galimybės veiksmingai spręsti kai kuriuos svarbiausius šių laikų iššūkius, tokius kaip migracija, nedarbas, socialinė atskirtis ir smurtinis ekstremizmas.

B. Principai

Rekomendacija grindžiama esamomis darbo su jaunimu vertybėmis, principais ir privalumais, įtvirtintais anksčiau minėtuose dokumentuose. Darbo su jaunimu kūrimas ir vykdymas grindžiamas savanoriško ir aktyvaus dalyvavimo, lygių galimybių, atvirumo ir lankstumo principais. Jis turėtų būti grindžiamas teisėmis, būti įtraukus ir orientuotas į jaunas žmones, jų poreikius ir gebėjimus.

Kadangi dalyvavimas yra vienas iš pagrindinių darbo su jaunimu principų, jaunimas, su jaunimu dirbantys asmenys, jaunimo ir kitos su jaunimu dirbančios organizacijos pripažįstami aktyviais partneriais kuriant, įgyvendinant ir vertinant darbo su jaunimu politiką ir praktiką.

Valstybės narės raginamos užtikrinti aktyvų visų šių suinteresuotųjų pusių dalyvavimą įgyvendinant rekomendacijas ir toliau nurodytas priemones.

C. Priemonės

Kurdamos politikos kryptis, kuriomis būtų užtikrinamas ir aktyviai remiamas darbo su jaunimu kūrimas ir tolesnis vystymas visais lygmenimis, valstybės narės raginamos:

i. sudaryti palankią aplinką ir sąlygas tiek patikrintai, tiek naujoviškai darbo su jaunimu praktikai (įskaitant, pavyzdžiui, tvarias sistemas ir išteklius), ypač vietos lygmeniu, kartu pripažįstant, kad darbas su jaunimu yra naudingas regioninio, nacionalinio ir tarptautinio lygmens galimybėms ir bendradarbiavimui;

ii. stiprinti darbo su jaunimu vaidmenį ir padėti, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpsektoriniam bendradarbiavimui tarp darbo su jaunimu, kurį užtikrina valdžios institucijos, privatusis sektorius ar pilietinė visuomenė, ir kitų sektorių, įskaitant, pavyzdžiui, socialinės rūpybos, sveikatos, sporto, kultūros, formaliojo švietimo, užimtumo tarnybų ir baudžiamojo teisingumo;

iii. skatinti ir remti darbo su jaunimu koordinavimą vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis, taip sudarant palankesnes sąlygas tinklų kūrimui, bendradarbiavimui, tarpusavio mokymuisi ir mainams;

iv. skatinti pripažinti vertybes, požiūrį, įgūdžius, žinias ir kritinį supratimą, įgytus dirbant su jaunimu ir dalyvaujant jaunimo darbe;

v. skatinti vienodas galimybes dirbti su jaunimu;

vi. skatinti darbo su jaunimu vaidmenį:

– informuoti jaunuolius apie jų teises, galimybes ir jiems teikiamas paslaugas;

– stiprinti visų jaunuolių, ypač tų, kuriems gresia pavojus ir kurie yra atskirti nuo visuomenės, aktyvų pilietiškumą, dalyvavimą ir socialinę įtrauktį;

– plėsti jaunimo tarpkultūrinius gebėjimus, stiprinti europinę tapatybę ir tarptautinį suvokimą;

– skatinti jaunimą savo gyvenamojoje aplinkoje siekti darnaus vystymosi tikslų (DVT);

– spręsti diskriminacijos, netolerancijos ir socialinės atskirties problemas ir užkirsti joms kelią;

– stiprinti neformalųjį mokymąsi ir savišvietą;

vii. gerbti jaunimo organizacijų ir kitų nevyriausybinių organizacijų (NVO), dirbančių su jaunimu, laisvę ir savarankiškumą;

viii. skatinti žiniomis grindžiamą darbą su jaunimu, kuriuo būtų galima reaguoti į pokyčius ir tendencijas mūsų visuomenėje ir į kylančius iššūkius, su kuriais susiduria jaunimas;

ix. skatinti naudoti mokslinius tyrimus, vertinimą ir nuolatinį stebėjimą plėtojant žiniomis grindžiamą kokybišką darbą su jaunimu, užtikrinant, kad būtų sukurtos priemonės jo rezultatams ir poveikiui įvertinti.

Kurdamos nuoseklią ir lanksčią kompetencijomis grindžiamą apmokamų ir savanorių jaunimo darbuotojų švietimo ir mokymo sistemą, valstybės narės raginamos:

i. kartu su darbo su jaunimu paslaugų teikėjais ir kitomis suinteresuotomis pusėmis parengti pagrindinių kompetencijų (pavyzdžiui, vertybių, nuostatų, įgūdžių, žinių ir kritinio suvokimo), kurias turėtų turėti su jaunimu dirbantys asmenys, sąrašą;

ii. remiantis sutartu kompetencijų sąrašu, sukurti su jaunimu dirbančių asmenų švietimo, mokymo, gebėjimų stiprinimo ir profesinio tobulėjimo sistemas, strategijas, programas ir būdus;

iii. sukurti naujas arba toliau plėtoti esamas priemones, skirtas registruoti, patvirtinti rezultatus, sertifikuoti ir pripažinti kompetencijas, kurias apmokami ir savanoriai jaunimo darbuotojai įgyja atlikdami praktiką;

iv. labiau remti esamų ir būsimų Europos neformaliojo mokymosi ir savišvietos pripažinimo sistemų ir darbotvarkių įgyvendinimą.